

*Par informācijas pieprasīšanu attiecībā
uz Eiropas Savienībā dzīvojušām
personām*

Tieslietu ministrija (turpmāk – ministrija), īstenojot Centrālās iestādes funkcijas Latvijā Padomes 2001.gada 28.maija Regulas (EK) Nr.1206/2001 par dalībvalstu tiesu sadarbību pierādījumu iegūšanā civillietās un komercietās (turpmāk – Regula Nr.1206/2001), sniedz šādu informāciju par Regulā Nr.1206/2001 iestrādātā mehānisma izmantošanu attiecībā uz informācijas noskaidrošanu no ārvalsts kompetentajām iestādēm Eiropas Savienības ietvaros.

Līdz šim bāriņtiesas, lai iegūtu bāriņtiesu lietvedībā esošo lietu izskatīšanai nepieciešamo informāciju, minētās ziņas pieprasīja ar ministrijas starpniecību, ar pavadvēstuli nosūtot pieprasījumu pierādījumu iegūšanai (Regulas Nr.1206/2001 pielikumā esošā veidlapa A, turpmāk – pieprasījums). Saņemot pieprasījumu, ministrija nodrošināja to tālāku apstrādi, proti, pārsvarā visos gadījumos, izņemot Rīgas bāriņtiesas sagatavotos pieprasījumus, tika aizpildīta informācija par ārvalsts kompetento iestādi, bieži vien tika labotas atbildētāju dzīvesvietu ārvalstīs adreses, sniegti ieteikumi par nepieciešamajiem labojumiem angļu un vācu valodā sagatavotajā tekstā, kā arī veikta virkne citu ministrijas kompetencē neesošo tehnisku darbību. Pēc šādas tehniskās apstrādes veikšanas un, pārbaudot pieprasījuma būtību, tie tika pārsūtīti ārvalsts kompetentajām iestādēm. Kopumā jāatzīst, ka problēmas pieprasījuma būtībā tika konstatētas tikai atsevišķos gadījumos.

Līdz ar to, izvērtējot izveidojušos situāciju, ministrijas noslogotību, kā arī patērējamos resursus, ministrija nolēma pakāpeniski decentralizēt Regulas Nr.1206/2001 piemērošanu Latvijā un tādejādi aicina bāriņtiesas turpmāk pieprasījumus nosūtīt tieši (nepastarpināti) ārvalsts kompetentajai iestādei.

Vēršam uzmanību, ka tāds ir Regulas Nr.1206/2001 mērķis, kas izriet no vairākiem Regulas Nr.1206/2001 pantiem. Pirmkārt, Regulas Nr.1206/2001 2.panta pirmā daļa paredz, ka pieprasījumus, kas minēti 1. panta 1. punkta a) apakšpunktā, še

turpmāk — "pieprasījumi", tiesa, kurā ir uzsākta vai paredzēta tiesvedība, šē turpmāk — "tiesa, kas iesniedz pieprasījumu", nosūta tieši kompetentai tiesai citā dalībvalstī, šē turpmāk — "tiesa, kas saņem pieprasījumu".

Otrkārt, atbilstoši Regulas Nr.1206/2001 3.pantā noteiktajam *Centrālā iestāde ir atbildīga par:*

- 1) *informācijas sniegšanu tiesām* (Latvijas gadījumā domāts arī bāriņtiesām);
- 2) *risinājumu meklēšanu jebkādiem sarežģījumiem, kas varētu rasties attiecībā uz pieprasījumu;*
- 3) *izņēmuma gadījumos, pieprasījuma pārsūtīšanu kompetentai tiesai pēc tiesas, kas iesniedz pieprasījumu, pieprasījuma.*

Ievērojot minēto, ar šo vēstuli nosūtām paskaidrojošo informāciju, kā arī ieteikumus par pieprasījuma sagatavošanu, un lūdzam turpmāk attiecīgos pieprasījumus sūtīt nepastarpināti ārvalsts kompetentajām iestādēm, sazinoties ar ministriju tikai sarežģītos un izņēmuma gadījumos.

Atgādinām, ka Regulā Nr.1206/2001 iestrādātais mehānisms piemērojams tikai **Eiropas Savienības ietvaros**, izņemot Dāniju, un **šādos gadījumos:**

- 1) kad bērns, attiecībā uz kuru ir ierosināta lieta, atrodas Latvijā, savukārt persona, attiecībā uz kuru informācija jāiegūst, ārvalstī;
- 2) neatkarībā no bērna atrašanās vietas:
  - 2.1. lietās par atzinuma sniegšanu pēc tiesas pieprasījuma;
  - 2.2. lietās par aizgādības tiesību pārtraukšanu, atjaunošanu vai atņemšanu;
  - 2.3. lietās par bērna vārda, uzvārdu, tautības ierakstu;
  - 2.4. u.c. lietās;
- 3) aizbildnības lietās – kad bērns kopā ar aizbildni pārcēlies uz ārvalsti un bāriņtiesai ir jāveic aizbildnības uzraudzība.

Darām zināmu, ka pieprasījumu noformē, izmantojot **A veidlapu** (Regulas Nr.1206/2001 1.pielikums). Minētā veidlapa ir atrodama Eiropas e-tiesiskuma portālā <https://e-justice.europa.eu/home.do>, sadaļā „Dinamiskās veidlapas” – „Veidlapas pierādījumu iegūšanai civillietās un komerclietās” – „A veidlapa – Pieprasījums pierādījumu iegūšanai”.

Papildus informējam, ka pieprasījumu sastāda **valsts, kas saņem pieprasījumu, oficiālajā valodā**, vai, ja dalībvalstī ir vairākas oficiālās valodas, tās vietas oficiālajā valodā vai valodās, kur paredzēts iegūt pieprasītos pierādījumus, vai citā valodā, kuru dalībvalsts, kas saņem pieprasījumu, ir norādījusi kā pieņemamu. Katra dalībvalsts norāda Eiropas Savienības iestāžu oficiālo valodu vai valodas, kas nav tās valsts valoda un kas ir pieņemama vai pieņemamas veidlapu aizpildīšanai.

Šāda informācija ir pieejama Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla civillietās un komerclietās (turpmāk – tīkls) oficiālajā mājas lapā <http://ec.europa.eu/civiljustice>, sadaļā „Sadarbības atlants civillietās” (augšējais labais stūris) – „Pierādījumu iegūšana (Regula 1206/2001)” – „Sakari dalībvalstu starpā”, izvēloties attiecīgo valsti. Piemēram, Portugāles kompetentajai iestādei, pieprasījuma aizpildīšanai var izmantot spāņu un portugāļu valodu. Savukārt Vācijas kompetentajai iestādei – tikai vācu valodu. Vienlaikus vēršam uzmanību, ka, sagatavojot pieprasījumu svešvalodā, tulkojuma apliecinājums nav nepieciešams.

Informācija (iestādes nosaukums, adrese, tālruņa numurs utt.) par **ārvalsts kompetento iestādi**, kuras kompetencē ir iegūt pierādījumus (noskaidrot bāriņtiesām nepieciešamo informāciju) un **kurai tieši jānosūta pieprasījums**, ir pieejama tīkla oficiālajā mājas lapā, sadaļā „Sadarbības atlants civillietās” – „Pierādījumu iegūšana

(Regula 1206/2001)” – „Pieprasītāja tiesas”, izvēloties valsti un ievadot attiecīgas pašvaldības nosaukumu un/vai indeksu. Informācija par ārvalsts kompetento iestādi noskaidrojama, zinot atbildētāja (persona, attiecībā uz kuru informācija jāiegūst) dzīvesvietu ārvalstī, turklāt tā ir iekļaujama arī A veidlapas 4.punktā.

Piemēram, lai pārliecinātos par **atbildētāja dzīvesvietas** Apvienotajā Karalistē **pareizrakstību** (A veidlapas 7.punkts), iesakām izmantot Apvienotās Karalistes pasta mājas lapā <http://www.royalmail.com> esošo adresu un indeksu meklētāju „Find a Postcode/ Address” (<http://www.royalmail.com/postcode-finder>). Lai pārliecinātos par atbildētāja dzīvesvietas citā valstī pareizrakstību, iesakām izmantot internetā pieejamos meklētājus, piemēram, <https://maps.google.lv>.

Attiecībā uz pārējiem A veidlapas punktiem, sniedzam šādu informāciju:

1. punktā jānorāda bāriņtiesas lietas numurs;
2. punkts nav jāaizpilda, to aizpilda ārvalsts kompetentā iestāde,
3. punktā – bāriņtiesas nosaukums un kontaktinformācija;
4. punktā – ārvalsts kompetentās iestādes nosaukums un kontaktinformācija;
5. punktā – bāriņtiesas nosaukums un kontaktinformācija;
6. punktu aizpilda pēc nepieciešamības;
7. punktā – informācija par personu attiecībā uz kuru informācija jāiegūst, piemēram, ārvalstī dzīvojošs bērna vecāks utt.;
8. punktu aizpilda pēc nepieciešamības;
9. un 10. punktu var neaizpildīt;
11. punktā – īsi un koncentrēti aprakstīt izskatāmās lietas būtību un pamatojumu, kāpēc attiecīgā informācija ir jāiegūst;
12. punktā:

12.1. punktā – iegūstāmās informācijas apraksts, piemēram, pārrunu veikšana utt.;

12.2.1. – 12.2.5. punktā – informācija par personu, attiecībā uz kuru informācija jāiegūst. Šajā sadaļā ir norādāma arī citu personu informācija, ar kurām būtu jāveic pārrunas, piemēram, ārvalstī dzīvojoša bērna vecāka jauns laulātais utt.

12.2.6. punktā – uzdodamo jautājumu uzskaitījums;

12.2.7. – 12.2.8. punktu var neaizpildīt;

12.2.9. punktu aizpilda pēc nepieciešamības;

12.3. punktā – citas iegūstāmās informācijas apraksts, piemēram, dzīves apstākļu pārbaude vai informācijas izprasīšana no vietējām iestādēm utt.;

12.3.1. punktā – pārbaudāmo dokumentu apraksts, piemēram, noslēgtā īres līguma uzrādīšana ārvalsts kompetentās iestādes darbiniekiem utt.;

12.3.2. punktā – pārbaudāmo objektu apraksts, piemēram, dzīvokļa atrašanās vieta utt.

13. punktu var neaizpildīt;

14. punkts nav jāaizpilda, to aizpilda ārvalsts kompetentā iestāde.

Sagatavojot pieprasījumu, aicinām nenorādīt lietas dalībnieku personas kodu, bet gan viņu **dzimšanas datus**.

Atgādinām, ka sagatavotais pieprasījums jāapliecina ar bāriņtiesas kompetentās personas **parakstu** un jāapstiprina ar bāriņtiesas **ģērboņzīmogu** (aiz A veidlapas 13.2. punkta).

Tāpat vēršam uzmanību, ka jebkurā gadījumā, kad pastāv bažas par bērna drošību ārvalstīs, attiecīgā informācija par bērna labklājību ir noskaidrojama Regulas (EK)

Nr.2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr.1347/2000 atcelšanu (turpmāk – Regula Nr.2201/2003) 55. panta ietvaros.

Turklāt, ja bāriņtiesa apsver aizbildņa iecelšanu bērnam, kurš pēc aizbildnības nodibināšanas tiktu ievietots ārvalstī dzīvojošā aizbildņa ģimenē, bāriņtiesai par minēto jāinformē ārvalsts attiecīgā iestāde un jāsaņem tās piekrišana šādai bērnu ievietošanai. Darām zināmu, ka minētais lūgums noformējams Regulas Nr.2201/2003 56.panta ietvaros. Vēršam uzmanību, ka minētā kārtība ir piemērojama arī tajos gadījumos, kad bāriņtiesai jāiegūst informācija lietās par vecāku aprūpē vai ārpusģimenes aprūpē esoša bērna nodošanu citas personas aprūpē ārvalstī.

Lai noskaidrotu informāciju Regulas Nr.2201/2003 gan 55., gan 56.panta ietvaros, ir sagatavojama ministrijai adresēta vēstule ar pēc iespējas izvērstu aprakstu par lietas faktiskiem apstākļiem, kāpēc un kāda informācija ir nepieciešama, bērna, vecāku u.c. personu dzimšanas datumu, atrašanās vietu ārvalstī un citu bāriņtiesas ieskatā noderīgu informāciju.

Darām zināmu, ka detalizētāka informācija par Regulas Nr.1206/2001 piemērošanu sniegta Praktiskajā rokasgrāmatā pierādījumu iegūšanas regulas piemērošanai. Minētā rokasgrāmata latviešu valodā atrodama tīkla oficiālajā mājas lapā, sadaļā „Bibliotēka” – „*Practice guide for the application of the Regulation on the Taking of Evidence*”, izvēloties attiecīgo valodu.

Vienlaikus lūdzam Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju veikt atbilstošas izmaiņas savā mājas lapā www.bti.gov.lv, sadaļā „Bāriņtiesas” – „Noderīga informācija” – „*Par informācijas pieprasīšanu attiecībā uz personu dzīves apstākļu pārbaudi viņu dzīvesvietā Anglijā, Apvienotajā Karalistē*”, jo attiecīgā informācija ir novecojusi.

Gadījumā, ja bāriņtiesu ieskatā, tām būtu nepieciešamas apmācības par Regulā Nr.1206/2001 iestrādātā mehānisma piemērošanu bāriņtiesu kompetencē esošo jautājumu risināšanā, aicinām par to informēt ministriju, savu dalību (ne vairāk kā viens cilvēks no bāriņtiesas) piesakot līdz 2014.gada 1.maijam pa e-pasta adresi: Anastasija.Jumakova@tm.gov.lv. Minētās apmācībās tiks organizētas bezmaksas un detalizētāka informācija par apmācību vietu un laiku sekos vēlāk, apzinot interesentu skaitu.

Nobeigumā informējam, ka ministrija nodrošinās visu līdz 2014.gada 1.maijam saņemto pieprasījumu tālāko virzību.